

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och till lagar som har samband med den (RP 235/2020 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 27/2020 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*.

2 §

Behörig myndighet

Polisstyrelsen är behörig myndighet i sådana situationer som avses i artikel 5.3 och artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Tullen är behörig myndighet i fråga om kontroll av införsel i sådana situationer som avses i artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

3 §

Nationell kontaktpunkt

Centralkriminalpolisen är nationell kontaktpunkt i de situationer som avses i artikel 9.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

4 §

Tillstånd för sprängämnesprekursorer

Sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer får införas, förvärvas, innehas eller användas endast om Polisstyrelsen beviljat ett tillstånd till det i enlighet med artikel 6 i den förordningen.

Tillstånd beviljas för högst tre år åt gången. Tillståndets innehåll begränsas i enlighet med det användningsbehov som anges i ansökan. En avgift tas ut för tillståndet.

Ansökan om tillstånd kan lämnas till Polisstyrelsen eller till en polisinrättning.

Tillstånd enligt 1 mom. behövs dock inte om det enligt den utredning som lagts fram finns ett behov inom yrkes-, affärs- eller näringsverksamhet av sprängämnesprekursorer som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer.

5 §

Förutsättningar för beviljande av tillstånd för sprängämnesprekursorer

Polisstyrelsen kan bevilja tillstånd för sprängämnesprekursorer till en person som fyllt 18 år, som kan lägga fram ett legitimt användningsändamål för ämnet och som med hänsyn till hälsotillstånd och uppförande kan anses vara lämplig att inneha ämnet i fråga. När Polisstyrelsen överväger om den ska utfärda tillstånd för sprängämnesprekursorer ska den ta hänsyn särskilt till de omständigheter som nämns i artikel 6.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Polisstyrelsen har vid behov rätt att få en medicinsk bedömning i fråga om den tillståndssökande, om det med stöd av de uppgifter som erhållits eller en intervju finns orsak att ifrågasätta den sökandes personliga lämplighet att inneha ämnet. Polisstyrelsen har trots sekretessen rätt att i den medicinska bedömningen få sådana hälsouppgifter om den sökande som är nödvändiga vid bedömningen av dennes lämplighet att inneha ämnet.

En person under 18 år som uppfyller förutsättningarna enligt 1 mom. kan med vårdnadshavarens samtycke beviljas tillstånd för sprängämnesprekursorer.

6 §

Återkallande av tillstånd för sprängämnesprekursorer

Polisstyrelsen kan återkalla ett tillstånd för sprängämnesprekursorer i enlighet med artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

I ett ärende som gäller återkallande av ett tillstånd för sprängämnesprekursorer kan det vid behov göras en polisundersökning enligt 6 kap. i polislagen (872/2011).

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

7 §

Nationella tillsynsmyndigheter

Polisen är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i situationer som avses i artiklarna 5, 6 och 9 i den förordningen.

Tullen är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i fråga om sådan införsel som avses i artikel 5.3 i den förordningen.

Säkerhets- och kemikalieverket är nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 11 i förordningen om sprängämnesprekursorer i situationer som avses i artiklarna 7 och 8 i den förordningen.

8 §

Tillsynsmyndighetens förbud och förelägganden

Om en i artikel 3.8 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd enskild, en i artikel 3.10 avsedd ekonomisk aktör eller en i artikel 3.11 avsedd internetbaserad marknadsplats inte iakttar bestämmelserna i förordningen om sprängämnesprekursorer eller denna lag kan den behöriga tillsynsmyndigheten förbjuda denne att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna eller i övrigt förelägga denne att fullgöra sina skyldigheter enligt lag.

9 §

Fråntagande och förstörande

En polisman och Tullen i form av en tullåtgärd har rätt att i samband med övervakning av efterlevnaden av förbud och restriktioner som gäller införsel omhändertar ämnen som förs in eller innehas utan ett i artikel 5.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsett tillstånd eller i strid med tillståndsvillkoren.

En polisman har rätt att omhändertar ett tillstånd för sprängämnesprekursorer och de ämnen tillståndet gäller, om giltigheten för tillståndet för sprängämnesprekursorer har återkallats i enlighet med artikel 6.5 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

På hanteringen av egendom som polisen omhändertagit med stöd av 1 och 2 mom. tillämpas 2 kap. 14 och 15 § i polislagen. På hanteringen av egendom som Tullen omhändertagit med stöd av 1 mom. i denna paragraf tillämpas 81 § i tullagen (304/2016).

10 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

I situationer som gäller tillsynen över efterlevnaden av artiklarna 7 och 8 i förordningen om sprängämnesprekursorer kan Säkerhets- och kemikalieverket förena ett förbud eller ett föreläggande som det meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

11 §

Rätt att få information och utföra kontroller

En tillsynsmyndighet har trots sekretessbestämmelserna rätt att för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om sprängämnesprekursorer få nödvändig information av

- 1) innehavare av tillstånd för sprängämnesprekursorer,
- 2) i artikel 3.9 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedda professionella användare,
- 3) i artikel 3.10 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedda ekonomiska aktörer,
- 4) i artikel 3.11 i förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd internetbaserad marknadsplats,
- 5) andra tillsynsmyndigheter.

Polisen och Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att utföra de kontroller som behövs för tillsynen över efterlevnaden av förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag, dock inte i utrymmen som används för boende av permanent natur.

12 §

Behandling av personuppgifter

Bestämmelser om behandlingen av de personuppgifter som behövs för skötseln av polisens och Tullens uppgifter enligt förordningen om sprängämnesprekursorer och denna lag finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) och i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018).

13 §

Beslut om nya restriktioner för sprängämnesprekursorer

Statsrådet beslutar om restriktioner enligt artikel 14.1—14.3 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

14 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

15 §

Förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) förvärvar, för in, innehar eller använder en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer utan tillstånd för sprängämnesprekursorer eller i strid med tillståndsvillkoren,

2) försummar att vid en transaktion eller annan överlåtelse kontrollera att köparen eller en annan mottagare av en sprängämnesprekursor som avses i bilaga I till förordningen om sprängämnesprekursorer har tillstånd för sprängämnesprekursorer eller att säkerställa att köparen eller en annan mottagare behöver ämnet i sin närings-, affärs- eller yrkesverksamhet,

3) försummar att informera distributionskedjan i enlighet med artikel 7 i förordningen om sprängämnesprekursorer,

4) försummar att spara de uppgifter som avses i artikel 7.1 och 7.2 i 18 månader från transaktionens datum, eller

5) försummar att som näringsidkare i samband med transaktioner eller försök till transaktioner rapportera till centralkriminalpolisen om en sådan misstänkt transaktion eller ett försök till sådan som avses i artikel 9.1 i förordningen om sprängämnesprekursorer och som näringsidkarens egen kund gjort,

ska för *förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer* dömas till böter.

För förseelse mot bestämmelserna om sprängämnesprekursorer döms också privatpersoner, juridisk personer eller näringsidkare som uppsåtligen försummar att inom 24 timmar från upptäckten till centralkriminalpolisen rapportera ett betydande försvinnande eller olovligt tillgrepp av en sådan i bilaga I eller II till förordningen om sprängämnesprekursorer avsedd sprängämnesprekursor som privatpersonen, den juridiska personen eller näringsidkaren innehaft.

Med ämnen som avses i bilagorna I och II till förordningen om sprängämnesprekursorer jämföras vid tillämpningen av denna paragraf ämnen som avses i beslut som meddelats med stöd av 13 § i denna lag samt ämnen och blandningar som innehåller sådana ämnen som avses i bilagorna och besluten. Denna paragraf tillämpas inte när det gäller fall som avses i artikel 2.2 i förordningen om sprängämnesprekursorer.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (653/2014).

Lag

om ändring av lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lagring av straffregisteruppgifter och om utlämnande av sådana uppgifter mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (214/2012) 1 och 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom., 18 § 1 mom. och 21 § 1 mom., av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014 samt 6 §, 11 § 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1 mom. och 21 § 1 mom. sådana de lyder i lag 150/2014, och

fogas till lagen nya 15 b och 20 b § och till 22 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 150/2014, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om överföring av uppgifter ur straffregistret och bötesregistret till den medlemsstat i Europeiska unionen där den dömda personen är medborgare (*den medlemsstat där personen är medborgare*) samt om lagring i Finland av sådana registeruppgifter om finska medborgare som har överförts till Finland från en annan medlemsstat.

Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv eller, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga, samt bestämmelser om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

Denna lag innehåller också bestämmelser om utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. på begäran för att utreda bakgrunden hos tillståndssökande som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*, samt om framställande av en begäran om sådana uppgifter.

För de funktioner som avses i 1—3 mom. svarar Rättsregistercentralen, som är centralmyndighet enligt artikel 3 i rådets rambeslut 2009/315/RIF om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll, nedan *rambeslutet*.

6 §

Vidarebefordran av uppgifter

När Rättsregistercentralen i enlighet med 5 § överför uppgifter till den medlemsstat där personen är medborgare, ska centralen meddela att uppgifterna får vidarebefordras till andra stater endast för straffrättsliga förfaranden, för att uppfylla en enskild persons begäran om att få uppgifter om sig själv, med den berörda personens samtycke, för skötsel av ett sådant uppdrag som består i arbete med eller annan verksamhet bland minderåriga eller för att göra en bakgrundskontroll av

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

sökande av tillstånd för sprängämnesprekursorer enligt förordningen om sprängämnesprekursorer.

11 §

Utlämnande av uppgifter ur lagringsregistret

Rättsregistercentralen får i enlighet med 14, 15, 15 a och 15 b § ur lagringsregistret lämna ut uppgifter till centralmyndigheten eller någon annan behörig myndighet i en annan medlemsstat.

15 b §

Svar på en begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

Rättsregistercentralen ska till den centralmyndighet i en annan medlemsstat som begär registeruppgifter lämna ut de i 3 § avsedda uppgifterna ur straffregistret, bötesregistret och lagringsregistret för det syfte som avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer.

Om det i straffregistret finns uppgifter som har antecknats i lagringsregistret, ska endast uppgifterna i lagringsregistret överföras till den medlemsstat som har framställt begäran.

16 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska godkänna en sådan begäran enligt 14, 15, 15 a eller 15 b § som framställts av centralmyndigheten i en annan medlemsstat, om begäran innehåller de behövliga uppgifter som avses i formuläret i bilagan till rambeslutet. Begäran ska framställas i elektronisk form, eller i annan skriftlig form om den inte har kunnat framställas elektroniskt.

17 §

Svarets innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska i sitt svar till den centralmyndighet eller behöriga myndighet i en annan medlemsstat som har framställt begäran överföra de uppgifter som avses i 14, 15, 15 a och 15 b § i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

18 §

Tidsfrister

Rättsregistercentralen ska i sitt svar överföra sådana uppgifter som avses i 14 och 15 b § till centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten utan dröjsmål och inom tio vardagar från den dag då begäran togs emot.

— — — — —

20 b §

Framställande av begäran i situationer som avses i förordningen om sprängämnesprekursorer

För det syfte som avses i artikel 6.1 c i förordningen om sprängämnesprekursorer ska Rättsregistercentralen, när Polisstyrelsen har begärt det, framställa en begäran till centralmyndigheten i en annan medlemsstat om utlämnande av registeruppgifter och tillhörande uppgifter som gäller den som ansöker om tillstånd för sprängämnesprekursorer.

21 §

Begärans innehåll och form samt språk

Rättsregistercentralen ska framställa en begäran som avses i 19, 20, 20 a eller 20 b § till centralmyndigheten i en annan medlemsstat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

— — — — —

22 §

Begränsningar för användningen av uppgifterna

Registeruppgifter och tillhörande uppgifter som en annan medlemsstat har överfört på grundval av en begäran i enlighet med 20 b § får användas endast för sådan bakgrundskontroll av tillståndssökande som avses i artikel 6 i förordningen om sprängämnesprekursorer, i enlighet med vad den medlemsstat som överförde uppgifterna har meddelat.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 4 a och 5 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 a § 1 mom. 5 och 6 punkten samt 5 § 1 mom., sådana de lyder, 4 a § 1 mom. 5 och 6 punkten i lag 1114/2018 och 5 § 1 mom. i lag 149/2014, samt *fogas* till 4 a § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1093/1999, 733/2014 och 1114/2018, en ny 7 punkt som följer:

4 a §

Utöver vad som bestäms i 4 §, lämnas ur straffregistret uppgifter om personer ut till finska myndigheter i ärenden som gäller

-
- 5) omhändertagande eller adoption av barn,
 - 6) statsunderstöd som beviljats av i statsunderstödslagen (688/2001) avsedd statsbidragsmyndighet och återkrav av sådant understöd, eller
 - 7) tillstånd som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013.
-

5 §

Uppgifter ur straffregistret lämnas ut i form av straffregisterutdrag som innehåller de uppgifter om en person som har införts i registret eller en upplysning om att han eller hon inte har antecknats i registret. Beträffande juridiska personer lämnas ett utdrag med motsvarande innehåll. Om uppgifter om ett avgörande har fåtts i enlighet med 20, 20 a eller 20 b § i EU-straffregisterlagen eller ur det lagringsregister som avses i den lagen, antecknas det i utdraget de uppgifter som skulle kunna införas i straffregistret. I straffregisterutdraget antecknas dock inte de uppgifter ur straffregistret som gäller lagbestämmelser som har tillämpats och inte heller sådana uppgifter som inte får antecknas på grund av villkor som ställts av en annan medlemsstat och som avses i 9 § 4 mom. i EU-straffregisterlagen. I straffregisterutdraget antecknas den uppgift som avses i 2 § 5 mom. i denna lag endast om utdraget med stöd av 4 § 1 mom. ges till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 205/2020 rd

Helsingfors 11.12.2020

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare